

ACC. N:R M. 16246:1-13.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Gerd Englund*
Härad: *Lister* Berättare: *Ernst Nilsson, Kyrkhult*
Socken: *Kyrkhult* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1885* i *Kyrkhult*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emigration. s. 1-13.

LUF 128

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16246:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag känner inte till vem som
först emigrerade härifrån. Min farfar het-
te Karl Svensson. Han var gift med
Sissa Thomasson. De hade en gård i Ros-
lutt. De hade söner: Nils, Søren, Ola
och döttrarna: Elia och Hanna. Sissa
hade en bröder, Olof Thomasson. Han
var bonde i Tingryd. På 1800-talets
början reste han till Amerika. Min
mor hette Penilla Nilsson och var född
1885 här i Tulseboda. Hon hade en
bror, som hette Per Svensson och som
var bonde här i Tulseboda. Han var
född år 1857 och var gift med Bertha
Svensdatter från Jämsjö. De hade fem
barn. Först reste han och tog sedan
över hela familjen omkring 1890. De skif-
tade farm i Minnebocka. Några av

Barnen lever visst ännu. En av dem kunde jag meddelande om, att han var skiljespelare stövle och ville resa hit till Sverige och bli försuenskad.

En annan morbror, Olof Persson, var bonde i Måracken. Han emigrerade år 1883 - samtidigt med min far. Han arbetade i skogarna mest hela tiden. Efter tio års amerikavistelse kom han tillbaka. Under hans frånvaro skötte frun gården.

2
Två farbröder reste också till Amerika: Sven var inte mer än 16 år, då han reste. Han slog sig ner vägnästare i närheten av Chicago och hade sliten arbeten där. Under de första åren var han försuennu stövle. Farbror Olof var kolgruvsarbetare och hade sitt

hem i Chicago trakten. Han dog också
därute.

Vi var fem syskon: Carolina 1876, Olaf
1879, Bengta 1882, Ernst 1885 och Ida
1893. Olaf, Carolina och Bengta emi-
grerade. Carolina gifte sig med Sven
Eriksson från Farabak. Han var maskin-
ingenjör i Rockford. De flyttade se-
dan till St Charles i Illinois och lät
bygga ett hus där. Carolina lever
där fortfarande med sina två barn.

Olaf gifte sig med en flicka, som
hette Bengta. Hon kom från Öland och
de träffades därute. De hade inga
barn. Syster Bengta gifte sig med
en värdgäle. Han var barberare i
Rockford.

På den tiden hjälpte de in va

ACC. N:R M. 16246:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vandra. Huruvida de var rätt fattiga då, och i regel fanns det många barn. Det var alltid någon i släkten, som äkte och de skickade en biljett till en bror eller till någon annan släkting. Jag hade t.ex. flera mostrar, som hjälpte in vandrarna: Juga blev hjälpt över av en moster till henne. När så moster Juga var inkommen, så skickade hon biljett hit till en annan systersyster, som hette Bengta. Systern kunde sedan pengarna till brodern August och på så sätt hjälpte de vandrarna. Dessa systerson stannade länge. De är alla döda.

Emigranterna reste i regel med Gunnarlingens båtar, där fanns en agent som hette Håkan Persson. Han var agent

ACC. N:R M. 16246:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

för Amerikalinjens lida. Många, som rent
av varit förbrytare, reste till Amerika.
De tog då kontakt med Håkan Pers-
son, och var det så, att de inte kunde
få ut pass så ordnade han det. Kon-
torst lägg i Köpenhamn. De fick ta
på en väst där, och i fickan på vä-
sten fanns papperen, som betrödes till
resan. Håkan berättade att han hjälpt
många över på det sättet.

Min systers skickade hem "Svenska
Tribunen" ganska flitigt under mina
ungdoms år. Den uppmunttrade emigra-
tion. Ingen försökte förhindra emigra-
tionen, och jag kan påminna mig. Man
ville bli av med folk - man vä-
nte inte till.

Fars kusin, Håkan Oleson, vistades i

ACC. N:R M. 16246:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Amerika i 10-12 år. Han var snickare
här i Tulse bodar. Tule mindre än fem
av hans barn reste tillbaka till Ame-
rika. En av sönerne är konstnär.

De emigranter som återvände
de i regel ett litet kapital sparat.
Min far var ju t.ex. så fattig, in-
nan han reste, att de inte kunde be-
hålla honom vid gården. Han reste 1883,
stannade därute i fem år och kom
sedan tillbaka och hade ett litet ka-
pital sparat. Han betalade sina
skulder, blev spanningslös handlare
njät handlare och värdeman och
allt gick bra för honom. Jag var
bara två år gammal, när far emigre-
rade. Far reste i sällskap med värd-
de arbeten. Han kom till sin kusin,

Ola Olsson (Olander), som hade en
skinnberedningsverkstad i Chicago.
Hos honom arbetade far en längre tid,
dills han lärt sig språket så pass
mycket, att han kunde ta sig fram på
egen hand. Därefter arbetade han
vid Pullmans verkstader. De tillver-
kade vagnvar. En tid var han
"jannerke", dvs. fönsterputsare. Han
var också "allvedare", som han kalla-
de det, dvs. han var hisspojke. Han
tjänade ett par tre dollar om dagen.
Alla pengar han kunde undvara, skic-
kade han hem. De levde mycket bil-
ligt i Amerika. Han berättade, att
han betalat sin skuld och dessutom
skickat hem 5000 kr. För dessa peng-
ar lät de bygga detta hus. Vi har

hemma fick klara oss på pengarna som kom från far och på det lilla jordbruket vi hade. Mor och vi små barn fick hjälpas åt att sköta gården. Syster Carolina reste ut 1892. Hon var bara 16 år då. Hon hade släktingar därute, som dog sig av henne. Hon fick pengar av far till resan. Hennes första arbete var i hushåll hos en rik familj, där hon arbetade i många år. Hon reste runt i nästan hela Amerika. Så träffade hon där sin blivande make därute och de gifte sig. Olof reste under 1904-05. Han var packare på en pianofabrik i Rockford. Olof fick också pengar av far till överresan. Carolina skickade hem pengar till Bengta. Bengta arbetade i hushåll

ACC. N:R M. 16246:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

håll tänkte, i van han blev gift och
bosatt i Rockford. De skrev alltid
hem.

Far hade ju själva varit i Amerika
och tyckte nog, att barnen också
skulle ge sig iväg dit. Han sade, att
i Amerika fanns den största utkon-
sten. Familjens ekonomi underlätades
givetvis lite grann genom att en del av
barnen reste. Det blev ju mindre rum-
var att mätta barnhemma. Sysskonen
skickade också hem pengar ibland.

De laar alle varit hemma och bit-
sat på; Carolina 2 gånger och Olef o.
Bengts vardere 1 gång.

Det var många som emigrerade här-
ifrån, när jag var ung, men jag kan
direkt inte minnas några namn. En

ACC. N:R M. 16246:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Carl Rydberg ifrån Flensjö emigrerade.
Han kom till baka och arbetar nu på Scania
Vabis i Södertälje. De emigrerade
de dels en och en och dels grupp-
vis. När emigranter kom hem till och
hälsade på, var de så vänliga och trev-
liga och uppträdde inte på något an-
vordande sätt än hembefolkningen.
Deras kläder var förstås lite anor-
bundna. De hade säkert fått lära sig
lite vett dricka också.

Jag kan inte ge något exempel, men
här har stert kommit fram nya idéer
efter amerikaviskelser.

Mina systrar har erbjudit mig ame-
rikareser många gånger, men jag har
inte haft lust att resa. Under mina
ungdomsår gick jag på folkskolor

och på lantmannaskala. Därefter tog jag en assistentkurs och var ute och arbetade lite grann. Jag fick vid ett gott tillfälle för mig, att jag skulle resa ut till Amerike, men samtidigt fick jag ett erbjudande att resa till Island jag var där i två års tid och arbetade som föreståndare och kontrollassistent.

Några år var jag i Stockholmsströken. Jag arbetade dels för AB Separatör en tid, och dels var jag föreståndare för ett stort lager en tid. Därefter reste jag hem hit och gifte mig.

Emigrationen har säkert verkat på bygdens liv, både ekonomiskt och socialt. Många reste till Amerike och tjänade pengar och kom hit igen, eller de skickade hem pengar och satte in dem här

ACC. N:R M. 16246:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

i Sverige. De köpte jordbruks län, och nya
idéer, de förväntade lärde, tillämpades
här. Först var det också säkert många fa-
miljer, som reste. De var utfattiga och fick till
na jordbruk. De som reste senare fick det
i regel så bra att de kunde skicka hem
pengar. Många av de, som sedan kom hem
tänkte tillbaka till Amerika och reste
dit igen. Unga för hundra årtal sedan
i Amerika, medan hälften kom tillbaka,
skulle jag tro. Många äkta män kom
med sina familjer hemma och kom till-
baka efter 8-10 år. Sedan kom industria-
liseringen i slutet på 1800 talet och det
blev bättre för folket här att få arbete.
Tidigare fanns bara jordbruk- och skogs-
arbeten, och det var så dåligt betalt.
Fridsforsbrytets pappersbruk kom väl in-

ACC. N:R M. 16246:13.

de igång förän på 1900-talet. Hw hore i El-
benäla fanns också ett litet qulvi.
Surt kom också Hensjös Kraftaktiebolag
och de byggde ju kanal och stationer i
Hensjö, vilket gav arbetstillfällen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND